

Financováno
Evropskou unií

LGBT* inkluzivní služby pro seniory a seniorky

Jolana Novotná

Freya myslí na všechny starší lidi, **v celé šíři genderové, vztahové a sexuální diversity.**

Proto si položila otázku:

Jsou domovy pro seniory prostředí přátelská také ke klientům*klientkám a personálu s menšinovou sexuální orientací a/nebo genderovou identitou (lesbám, gayům, bisexuálním, transgender lidem)?

Jaké jsou trendy v (demokratickém) zahraničí a jak jsme na tom u nás?

Jak podpořit inkluzi LGBT* klientely a personálu v pobytových zařízeních pro seniory*seniorky?

Jakými příklady dobré praxe z ČR a zahraničí se můžeme inspirovat?

Početní úloha na úvod

Narodila jsem se v roce **1965**, **tři roky poté**, co v Československu přestala být homosexualita trestná.

Kolik je letos lesbám a gayům, kteří se narodili v roce odtrestnění homosexuality?

Správně :-)

62 let

Začíná stárnout generace lidí, kterým již nehrozilo za menšinovou sexuální orientaci vězení, ale nadále žili “ve stínu rakousko-uherského zákoníku”

Byli také součástí emancipačního hnutí a jeho nesporných úspěchů

Služby užívají i LGBT* lidé, kteří se narodili před rokem 1962

Demografie

USA

Odhad **13,9 milionu** dospělých LGBT* lidí

Z toho **3 miliony** ve věku **50+** (7 mil. do roku 2030)

Z toho **924 300** ve věku **65+**

UCLA, School of Law, Williams Institute, prosinec 2023

ČR

V rámci průzkumu CZECHSEX (2024) bylo zjištěno, že **7 %** lidí v populaci **má jinou než heterosexuální orientaci.**

To znamená **736 230 lidí**

Duševní zdraví - studie ČR

NÚDZ - studie 2024

Důkazy o tom, že **neheterosexuální lidé žijící v Česku mají ve srovnání s heterosexuálními lidmi výrazně horší duševní zdraví.**

Značnou část z nich pravděpodobně **způsobují strukturální faktory**, jako je **diskriminace**, stigmatizace a menšinový stres”

Až u 52 % gayů a leseb se vyskytuje alespoň jedna duševní porucha. Až **čtvrtina pak reportuje suicidální myšlenky nebo chování, což je pětinasobek ve srovnání s heterosexuální populací**

Queer zdraví: Výzkumná zpráva o zdraví LGBTQ+ lidí v Česku a na Slovensku (2023)

Institut pro psychologický výzkum, MUNI

40 % zúčastněných se nachází **v silném až extrémním riziku depresivity**, u několika skupin tato čísla přesáhla dokonce 50 %

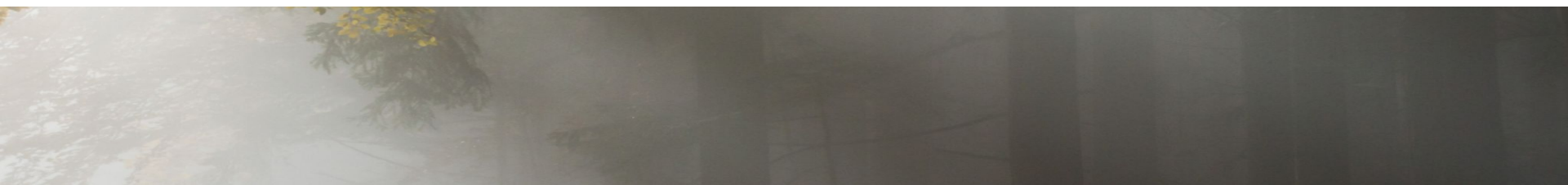

Strategie Evropské komise (2020)

Unie rovnosti: strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020-2025

Viditelnost starších LGBT+ lidí

Výzkumná zpráva Proud, z.s. 2016

NOVOTNÁ, J., ŠPATENKOVÁ,
N., OLECKÁ, I. a HASMANOVÁ
MARHÁNKOVÁ, J. (2016):
**LGBT senioři/rky – neviditelná
menšina.** Situace stárnoucích
leseb, gayů, bisexuálních a trans
osob v České republice a
perspektivy LGBT přátelské
zdravotní a sociální péče. Praha:
Platforma pro rovnoprávnost,
uznání a diverzitu z.s.

Z perspektivy služeb péče

- **LGBT senioři? A to je co za druh demence?**
(potenciální participant výzkumu 1)

- **LGBT kdo? Senioři? To se snad týká jen těch mladých, ne? (FC 11)**

Z perspektivy LGBT+ starších

„S. je teďka v domově důchodců a rozhodně tam nebude teď skoro v osmdesáti říkat, já nemám manžela, já jsem lesba, když to celej život tajila, že.“ (L3)

Nemyslím si, že by ti pečovatelé museli být takto orientovaní. Ale museli by být zcela jistě LGBT friendly. Takový, že ty věci znaj i jinak, než z nějakých příruček a školení, že by měli i jakési zkušenosti s náma v životě, že se s takovýma lidma potkávali a že by to jako fungovalo.“ (G1)

Zjištění z rešerší projektu ESF, Freya

Zjištění 1: Heteronormativita

Heteronormativita je stereotypní koncept, podle kterého je cis heterosexuality normou, je tzv. přirozená, a ostatní sexuality a genderové identity jsou méně hodnotné resp. deviantní.

Příklad dobré praxe

Zjištění 1: Heteronormativita - pokračování

DS nepočítají s LGBT* resp. genderově, vztahově a sexuálně různorodou klientelou, resp. zaujmají postoj „don't ask, don't tell” (**na nic se neptej, nic neříkej**).

Zjištění 2: Kulturně kompetentní péče

„My poskytujeme stejné služby všem, není potřeba dělat jakékoliv rozdíly.“

Služby stejné kvality nejsou unifikované, ale naopak respektují individualitu a jedinečnou životní zkušenost každého člověka (např. nabízí pokoje nejenom pro manželské, ale i registrované páry)

Zjištění 3: Metodiky pro inkluzi LGBT*

DS žádají praktickou pomoc – např. zda vůbec a jak začít rozhovor o možné sexuální orientaci či genderové identitě.

Doporučení, metodiky ČR:

Výzkumná zpráva PROUD z.s. LGBT senioři/seniorky – neviditelná menšina

Výstupy pracovní skupiny MPSV k LGBT* inkluzivním sociálním službám (web zavírován, pošlu, napište si)

Kurzy - Prague Pride, Trans*parent, napříč programy Freyi, vlastní kurzy

Zjištění 3: Metodiky pro inkluzi LGBT* - pokračování

V zahraničí začínají být LGBT* inkluzivní služby **standard**, násobně více materiálů, studií

Freya zprostředkovala do českého prostředí materiály dvou velkých evropských asociací **European Ageing Network a Alzheimer Europe**

Podrobněji o nich v prezentaci k demenci.

Zjištění 4: Práce s předsudky, stereotypy

Základní překážkou inkluzivních služeb jsou **předsudky a negativní hodnotové postoje vůči LGBT***

Důležité je proto **s předsudky pracovat v celé širší rozmanitosti** – LGBT*, cis hetero ženy, muži (např. **s předsudky, že „všichni muži jsou sexuální predátoři”**, „při intimní hygieně je lepší, když žena poskytuje péči ženě, muž muži”, „LGBT* lidé jsou nemocní/deviantní/za svoji podstatu nemohou, ale neměli by mít hříšný sex” atd.).

LGBT+ lidé nejsou hrozba, ale příležitost - ze schopnosti pracovat s předsudky bude profitovat i většinová klientela

Zjištění 5: Jazyk a základní pojmy/koncepty

Komunikace je základ porozumění.

Věnovat zvýšenou pozornost **inkluzivnímu jazyku** (klienti*klientky) a základním termínům/konceptům (menšinový stres, coming out, genderová identita, ageismus).

Jazyk je velmi rezistentní změnám, přitom hraje zásadní roli.

Příklady dobré praxe

Kurz zdarma US organizace SAGE (LGBT* stárnutí)

National Housing Initiative – podpora pro zájemce o výstavbu LGBT* přátelských zařízení pro seniory*seniorky

<https://nhi-sagecare.talentlms.com/index>

Příručka AgeUK – NGO z Velké Británie

Příručka pro laskavé služby stárnoucím lesbám, gayům, bisexuálním a trans lidem, aby se mohli cítit bezpečně a sami sebou:

<https://www.ageuk.org.uk/our-impact/programmes/safe-to-be-me/>

Financováno
Evropskou unií

Děkuji za pozornost

Jméno: Jolana Novotná

Kontakt: novotna@freya.live

